

Издази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годишну € 6, за по године € 3, за четврт године фор. 1 и 50 новчића.
 За АУСТРО-УГАРСКУ за годишну € 6, за по год. € 3, за четврт године € 1 и 50 новчића.
 За СРБИЈУ за годишну € 7, за друге земље € 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Преплата шаље се у плаћеним писмима неопредмелим администрацији «Гл. Црногорца» на Цетиње, а може се и картом упућеним на пошту у Котор. Довиен шилу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

На разкршћу.

Берлинска конференција је најважнија догађај данас, који се у цијелом јевропском новинарству са најзначајнијом озбиљношћу претреса. Ми смо у прошлом листу напоменули, да ће састанак овај изазвати врло многа и најразличнија нагађања о томе, шта је створило овај састанак и шта ће се на њему докончати. Данас већ имамо пред собом такве многобројне комбинације. Остављајући на страну питање, колико су основане, оне су врло занимљиве, јер с једне стране показују тројцарско пријатељство у сумњивој свијетлости, што је и изазвало полузваничне органе берлинске, да увјеравају свијет о сталности тога пријатељства, а с друге стране одају и признају велику важност, управо опасност данашњег стања ствари на Истоку. Већ смо у прошлом листу нагласили, да је безкористан посао пратити ова свакојака нагађања, и обилежисмо своје гледиште према састанку. Али један чланак у «Нордд. Цтг.» ипак морамо овђе напоменути, јер што је у њему речено, није само-власна новинарска комбинација, него је изјашњење, које је колико важно са своје основности, толико још важније, што је речени лист орган њемачкога канцелара. У томе чланку строго, али праведно се осуђује стање у Турској, осуђује се Турска, што је пуна четири мјесеца пропустила не учинивши ништа за задовољење свога побуњеног народа и успостављење мира и ако су је све силе у томе помагале. У чланку се чисто каже, да силе више не мају уздања ни повјерења у Турску, и да за њих настаје дужност, да прибаве херцеговачко-босанском народу јемства, да ће се реформе и њихове изјављене жеље испунити, јер то захтјева колико интерес мира, толико част њихова.

Да је стање у Турској преко мјере грозно и не подносљиво, да Турска и не хоће и не може дати никаква јемства праведнијем и слободнијем живљењу својих хришћанских народа, то су силе без сумње и до сад знале. Турци су им и последњих дана дали нов доказ убиством њемачкога и францускога консула у Солуну. Али данас почињу оне да јавно то исповједају и у томе је сва важност. Пошљедице варварства турскога доспјеле су до вршка и дипломатија је ето принуђена, да исповједи, да овако више не може трајати.

Овакве појаве у полузваничном новинарству велесила доста сигурна су наговјештења, у којем ће правцу употребити силе свој уплив, да се дође на крај садањем стању у Турској. Аустрија, Њемачка и Русија заступане на састанку берлинском својим државним канцеларима, сигурно ће изрећи, да су скупа увјерене, да народ херцеговачко-босански доиста не може се повратити у досадање стање своје, да Турска доиста није у стању ништа сама учинити оно што би побуњени народ задовољити и умирити могло, и да му оне исте морају изградити и ујемчити у Турске његова праведна потраживања

Ми смо јавили, да је председник сената г. Божо Петровић отпутовао у Беч, о дакле ће по свој прилици у Берлин. С његовијем путем скопчана је без сумње важна политичка мисија. Он ће сигурно на дотичнијем мјестима представити крајње неподносљиво стање, у којем се Херцеговина, на због ње и Црна Гора налази и из тога предствалења силама ће морати са свијем јасно бити, шта може и шта мора поступити, ако се најскорије народ херцеговачки и босански поврати миру на начин за њега најпробитачији.

Није данас само Херцеговина упропашћена, него је устанком херцеговачкијем и Црна Гора на најосјетљивији начин оштћена и покрај свега тога Турска јој још и ратом грози. Једном је већ била изјавила силама, да ће заратити на Црну Гору. И ако је то за тијем порекла, она непрестаје прикупљати силу на нашим границама. Црна Гора не може гледати ни подносити ово стање. И за то ми много полагамо на пут г. председника државнога савјета нашега и то без обзира на резултат. Главни је овдје, што је Црна Гора и последњу услугу учинила мирољубивим тежњама сила, на сад наступило шта му драго, не само што је одговорност са себе одбила, него је још исте силе обвезама на наклоност и према себи и према усташком народу. Рецимо да сутра дође до рата између Црне Горе и Турске, која би сила могла кренути, да чини препреке и теготе Црној Гори, која је толико пожртвовања и уздржљивости показала?

Још који дан и силе ће нам дати да познамо, правцем којим пођу, закључак који су донијели на овом састанку у Берлину. Није нам дакле потреба нагађати, хоће ли оне постићи мир, или ће се устанак херцеговачко-босански развити у позорницу великијех догађаја. Наше је свакојако мишљење, да су слаби изгледи дипломатском успјеху, ако ни зашто друго оно за то, што ће га сама Турска спријечити, као што мисли и њезин бечки орган «Н. сл. Преса».

И тако стојимо ми, сав народ наш, и Црна Гора и Србија, данас на разкршћу, и то још само за мало. Дуго и да се хоће не може се стојати на томе разкршћу.

Догађаји у свијету.

Вијест, да је Хусејин Авни паша именовао великим везиром, даје «Жур. де Ст. Петерб.» повода разматрању, у којем доказује, да не може Хусејин Авни имати за собом странку, која је за рат. То да би могло бити само у земљи, која се развија и иде за славом. Али ниједан турски државник не може тајити, да мора ова земља бити врло опрезна и да мора напети све своје душевне и материјалне силе, да задовољи дома најнужнијим потребама. «Журнал де Ст. Петерб.» не вјерује, да би се могло у Турској устројивати сто нових табора, јер војници не добивају ништа, па исти виши чиновници чекају већ осамнајест мјесеци на плате.

Код овакових околности мора свако мислити, да ће се мужеви, који уживају Султаново повјерење, једино бринути, да уреду по нешто управу и да дођу у суесрет мудрим савјетима велевласти, којима се назначује пут, како ће се изићи из материјалних замерњаја и уклонити неред

у администрацији. У осталом да је и воље и могућности, да Турска ратом почне уређивати свој положај, мора се уважити, да јој Јевропа не би допустила, да извађа ратоборне намјере.

Све власти настоје једино, да се уздржи мир, а бој да се ограничи на земљиште, на ком је плануо. Сусјеству је много тегоба због устанка и због чувања неутралности. За узврат да се сад Турска с којом сусједном земљом у бој пусти, то би јој могао желити и на то је наговарати само најљући њезин непријатељ.

Из Атене брзојављају «Тајмс», да се порта обратила на Египат за помоћне чете, које не би имале ратовати, већ замјенити турске посаде у Азији. Десет хиљада Египћана имало би ући у те посаде. Већ пред неколико дана говорило се, да је ради тога послан у Кајиро Абрахам беј. Међутим дознаје «Патрије», да се келив томе противи. Бити ће му за то добар изговор велики пораз, који је претрпιο у Абенинији. Према једној депеши «Дели Њуса» из Александрије, порта је искала и новаца у спашавања подкраља.

Орган Бизмарков «Нордд. Цтг.» оавко се изражава о Турској:

«Турци прогласили су реформе, али четири су мјесеца минула, а још се није није ни започело изводити оне обећања, за која су ангажирани не само поштење турске владе, него и ријеч велевласти, које су оне реформе означиле као минимум онога, што је неопходно, не избјежљиво. Устала племена прихватила су такође реформе, али су захтјевали јамства за њихово изведење, јамства, која, како се види, порта није у стању дати. Дужност пронаћи ова јамства, пада сада на велевласти, које већ ради поштовања самих себе не смију допустити, да њихово посредовање остане без трага, и које држе за нужно, да барем покушају ограничењем устанка предустерити најопаснијим потремом османске државе. Јевропски интереси не смију дуље трпети под таквим маразмом, којег погубне пошљедице могу се одвратити само праводобним посредовањем».

Румунски сенат конституирао се 2. о. м. изабрав председником митрополита. Осам избора је уништито и тим је опозиција у већини. Но да се одмах незаквачи с владом, изјавио јој је повјерење. Од туда не слиједи, да ће међу сенатом и владом дуго владати хармонија, коју први сада из опортунитета сматра нужном.

У Атини отпочела је 1. Маја друга парница и то политичка против цијеломе бившему кабинету Булгарисову ради због потребе уредовне власти, ради кривотворења и прекршаја изборнога закона. На оптуженичкој клупи сједи: Валасопулос, Булгарис, Николопулос и Гривас, дочим оптуженик Трингетта ради беклости није дошао пред суд. — Краљ грчки на свом путу у Данску дошао је у Рим, ће је походно двор и папу.

У Паризу бојали су се при отворењу засједања коморе министарске кризе. Чуло се је, да ће у заступничкој кући навалити на министарство крајња левница, а у сенату на бонапартисте приврженици г. Тјера. Како кабинет о положају суди показује «Монитор универ.» Пише: У заступничкој кући није се још појавила одлучна већина. Са свих се страна настоји, да се устроји таква већина, али до сада није то настојање имало никаквога успјеха. Другим ријечима, не зна се још, ко има у заступничкој кући већи уплив, Тијер или Гамбета. Кад је тако, то би министарска криза имала много потешкоћа, а то би маршалу могло положај олакшати. Сад био му најтеже било наћи у заступничкој кући сигуран темељ за устројење новог кабинета, јер би морао свакако узети обзир и на мњење сената. По свему судећи неће републиканци ваљда овај час ништа подузети против министарству. Од неколико година уобичајило се је, да министарства с обзира на контунитет унутрашњег реда стоје барем по годину дана. По тој врсти традиције држе се по нешто јака министарства, а да скупштина од ње одступи и пође за радеулом кабинета, доказало би се да уз садање институције

не може опстојати ван само се моћна влада, а тога ће се републиканци сигурно лецати.

Републиканци знати ће без сумње уважити садањи положај, није непознато, да се консолидирањем републике распаду старе странке. Занимљиво је на примјер што је престао излазити орлеанстички лист «Журнал де Париз», утемељен прије девет година. Главни утемељитељ Херве остао је кроз све вријеме вјеран орлеанстичкој ствари и учествовао код свих сплетака за легитимног монархијом. Од кад је одстилио Буфет, изгубио је тај лист све своје знаменовање.

Италијанским послаником у Паризу има бити последњих вијести генерал Балдини, а не досадиња посланик у Цариграду, Контти, као што се је прије мислило.

Дон Карлос отишао је 4. Априла из Лондона, неказавши никоме, камо одлази. Прије својега одласка поставио је одбор дванајесторице под именом «Фунта Карлистика», који ће равнати послове карлистичке странке. Председник је одбору гроф Валдеспина, тајни савјетник шпанолскога претендента. Међу другим члановима одбора налази се више генерала. Овај ће одбор радити за сада мирно и у потаји, али равно за својом задаком. Има напукат, да се спрема за доидуће догађаје. Карлисти се уздају, да ће доћи наскоро до нове револуције. Баском ће влада узети феуер, њихов устав, а Карлисти ће пошарити. То закључивање додше није немогуће, по слабе је вјеројатно, јер је тој комбинацији лако жалац испуцати.

«Новоје Време» под насловом «Садањи тренутак у источном питању» међу осталим ово пише: «Таквим начином немјестношћу једних а слабосту других источно је питање у садањем тренутку узело страхан облик, и status quo тек што се није распао при свом труду дипломата. Снага догађаја увјек је јача од снаге хартије.

Погледајмо на Аустрију. У самом срцу државе Хабсбурговаца улегао се је црв још гори него ли онај, који од вјекова Турску подгриза. У Аустрији у овом тренутку сви роптају, сви су незадовољни, што је са свим помиљиво, јер ту не стоје странке једна против другог но са свим разни, једни другим противни народи, који су са свим ненормалним начином један за другог привезани.

Њемци се у Аустрији налазе у врло рђавом положају. С једне их стране притјешњују Мађари, прибирајући све више и више власт и утицај у своје руке. С друге стране узнемирују их Славени, који отворено изискују своје жеље. Најпослије аустријски Њемци теже и к Њемачкој.

И Мађари су незадовољни. Они не без узрока коре владу, да је слаба и политички немоћна, исказујући са свим отворено жељу, да се одијеле и да образују са свим независну владу.

Најпослије Славени, ма да се из више племена састоје, једнодушно раде против Мађарима и Њемцима и изузимајући једине Пољаке, који кокетирају с Мађарима, гледе на исток, старајући се, да у свој савез и Русију увуку пажљиво мотрећи на њену политику. Славенски листови коре Русију, што учествује у троцарском савезу и што се не заузима за оне славенске интересе.

Хрватски, српски, далматински и словенски листови, једним гласом наглашују, да Русија, забављена својим азијатским експедицијама, ризикује своју популарност у јужних Славена. Они говоре, да улога Русије, крешке и силне државе, није међу дивљим Азијатима, но у средњи своје славенске браће, које провијала у садањем времену: једна опћа идеја, једна опћа цијел.

То је политика, коју проповједају у садање вријеме прваци међу Славенима, то су идеје, у којима они виде своје спасење од Мађара и Њемаца с једне а Турака с друге стране.

Ово су и наше идеје. Може бити да су оне фантастичне, може бити да имају

у себи непријатности, как в обично Славенима предбацују, и какве данас нимало нема у заступника немачке народности? Но када су руски велики кнезови почели уједињивати московску државу и њих је руководила, у сировом облику, नेता идеја, која прибира око једне средеријезде разне дијелове славенске народности, која мора добити нов садржај и другу форму.

Она је практична, јер нама је историја развитак те идеје, која се сужавала или ширила под утицајем ових или ових историчких прилика. Идеја ова није слабила наше владаоце, она је тако рећи фанатизмом испуњавала наше одличне умове и дарове. То је идеја такле народна. Она

крвила и росла

И вѣ разумѣ царей, и вѣ чаяньяхъ народа.

Наша је историчка задаћа Укљанати се од ње значи пуштати друге да стигну на наше мјесто; бјекати од ње значи бјекати од своје будућности и усамљивати се као што је учинила московска држава. На наше очи је порасла Италија, порасла је Немачка и пријети нам својим даљим растењем. Она ће имати страшилу снагу ако под владом Хабсбурговаца поникне славенска држава и ако ова у свези с Мађарима почне ђерманизацију славенских племена.

Садање вријеме има дакле за нас велику важност. Продвијети се може лако, али је тешко овда погрешку поправити. Превидети се може у толико лакше, што је власт брза, представнице индиферентизма (немарности) у политичким стварима, у питањима народним, велика. Господа берзијанци прво ће казати, да у нас нема средста, да ми нијесмо ни зашто спремни; но ми на то одговарамо, да ми још нијесмо испитали ни приходе наших пореза. Он ће олакшати земље господарима; он ће нам помоћи да издржимо ма какву кризу; он ће одстранити многе не нормалне, теретне околности, које тиште владу у садање доба, и ако ова подигне своју громку, важности пуно ријеч у корист Славена, у корист нашега историчкога задатка, то ће задобити симпатије свега рускога народа.

«Ст. Петербуршке Вједомости» у свом 95. броју пишу:

«На новчанам пијацама Јевропе овлада је паника (ужас); етогита милиона рубаља губе се; народно благостање распада се; опасност од опште војне парализе редовни развитак ствари, чини немогућом сваку трговину, индустријску и финансијску операцију, ако катастрофа (свршетак) буде у блиској будућности; а други опет у исто доба увјеравају, да је то све бесмислица, да неће ништа бити, да све добро стоји. Такво вгноровање (не узимање у обзир) истинна врло је штетно и може имати врло жалосних посљедица. Треба само обазрети се на догађаје последњих дана, па да се увјери, како је узалудна нада, да ће се ствари на истоку умирити. Настанком прољећа устанак, који је у последњим зимним мјесецима примјетно ослабио, од једаред је оживио, као да му је природа, која се из дугога зимнога сна пробудила, нове животне снаге дала. У Босни и Херцеговини појављују се чете добро оружаних и ваљано организованих усташа, које раде по стално одређеном плану, неизбјегавати више сукобе, стурским одјелењима, него тражећи баш те сукобе, да побједу Турке, што им је у понавјане случајева и пошло за руком.

Црна Гора је већ ступила на поприште и ако се вјести потврде, то ни Србија неће оклијевати да пође тим примјером, зашто су у осталом све припреме учинене. И послје свега тога, послје тога не очекиваног обрта, којег узима ствар устанка, послје тога, како Турци у тецају девет мјесеци пијесу били кадри на крај изаћи са устанком, а пошто су сви напори кабинета, да мир учине, узалудни били, надају се општите (лаковјерни) још, да ће се усташи покорити, да ће положити оружје, да ће се повратити у постојбини, под турски јарам, те да ће остати по староме, само ће неколико (неизвршених) реформа и обећања (на хартији) ствар побољшати. Таквом се изласку надали при оваквом стању устанка и у оваквом положају Турке, значи навалише очи за тврђау пред истином. Ваља само бацити поглед на Туреку, па да се човек увјери о томе, да ли је човјечно захтјевати од усташа да се врате под притисак од администрације од које су се већ ослободили. Владалац правосјерних не може се више сматрати господаром, јер му не хасни више овђе никаква власт. Морално свргнуће Абдул-Азиса с престола већ се зблило. Посље такве безпријерне, опште демонстрације, може ли ико предложити усташима, да напусте плодове деветомјесечне борбе и да се на ново подчине муслманском деспотизму, за то, што државе не мисле, да је овај тренутак згодан за ливидацију ствари «болесног човјека». Је ли томе крива раја? Зар нема она права захтјевати, да јој се остави слобода, да умре за своју народни и вјеројаконску независност. Ако неће да им укажу помоћ, то из тога још не излази, да им треба сметати и да се не ваља држати неутралности. Кад Јевропа не држи за могуће на крај изићи с владом Муслмана, она нек остави јужним Славенима да се боре и исламом. Нека суд божији ријешн између угњетача и угњетенога, између целата и жртве».

ДОПИСИ.

Из ТРУБАРА, 18. Априла. — Премда се из других новина могло дознати шта се догодило на овим странама после прве уначке битке: ипак пропустити не могу, а да вам и ја коју ошт не саопштим. — На 1. о. издајничком преваром 700 Турака из Гламоча и Јајца преко Црног врха продру и без отпора сађу на Унац. Тек они сабоше, 300 самих усташа, под водством храброг и одважног младића Стојана Бабића из Приједора, заметну с њима бој, који је добар сат трајао. У том очајаном боју усташи изгубе свог храброг вођника и још 5 другова, који су у водника са Јатаганима полетели били на сусрет Турцима, а за губитак турски још се ништа не зна дочим су се усташи, који су живи остали одмах иза боја повукли били у планину те чекали другу јачу помоћ. Пришце у том са 120 друга ваљани стотинар Видо Милановић и неке ноћи застави Турке, да не заузму цијели Унац и у томе застављању убиоје 5 Турака и 5 коња седленичких, а отме им уз то 5 товара тажина. Цијелу ноћ пак и сутра дан до зоре на вел. суботу нети је стотинар са ваљаним друштвом својим држао у шкрипцу Турке и чувао на Каменици избјегли народ и стоку. Међутим пред зору на вел. суботу дође из Пећи војвода са подвојводом и 200 друга те без одмарати се и најмање, разреди одмах нападај на четири стране. Чим су десно крило средње, под управом Александра Радосављевића запуцали и са љевим под војводином командом се сјединили пак сви сложену на јуриш против Турака јаче силе полетели, одмах Турци окрену леђа оставивши неколико мртвих и побјегну из Унца преко Црвљивце. — У бјегству дочекају их Унчани и Видовљани, који су послани били на стражу, те се с њима опет попушкарају, побију 27 главнијих Турака, нешто више ране и отму им нешто стоке и хаљина. Од усташа ни у Унцу ни у Црвљивци ниједан не погубе него сам Танасија Смилановић оста рабен, али се надади, да ће на скоро пребољети те још жешћи Турцима бити, но што је до сад био. Турци приликом узмицања и бјегања убише и посјекоше неколико мирних људи и жена и уграбихе једну хришћанску ђевојку те је собом одведоше, а другу нечовјечно исјеку пошто се опирала с њима поћи. Тек што су ови Турци из Унца преко Црвљивце умакли били, усташи, који су доста трудни и гладни били, пођу да се малко одморе и једном подкријепа, али у томе часу т. ј. око првог сутона угледају преко 3000 крајипких Турака, који су из Бихаћа и Крупе ударили били на чету Каранову и Дукићеву пак се после к Унцу потегли и на прве куће напали предавши их одмах огњу. На први појав ватре и ужасну вриску ђеде и жена полете усташи да спасу оно, што се спасти могло и да жене, дјецу и старце уклоне испред варварског душманина. То им је у неколико за руком и пошло, а што је стало без обране и заштите, то су дивљи Турци све редом попалили, људе, жене и ђецу, коју су по кукама налазили поубијали и на ножевима натпцали невину и нејаку дјечицу те је као у Тријумфу носили подвизујући: «Стани рајо . . . Султан, цар наш над царевима послао нас да вас свију потаремо и све овако као стоку потучемо, пак макни сад рајо».

Оваквом недјелу турском нијесу могли усташи на пут етати, јер је већа и много претекитија снага турска била, а е друге опет стране и за то, што им је било понестало муниције и водили народ у сбејегове.

Пошто по тај начин Турци уништите цијели Унац, осим неколико кућа на Каменици, ће је усташка стража била и дочекивала бјежеће, и упропастише око 15,000 душа, које су већим дијелом на аустро-угарску страну прешле, а страном се у сбејегове по планинама разишле, пођу

опет натраг, да јаве изобразеној Јевропи и лабавој дипломатији како они у дјелствиви приводе оглашене Андрашијеве реформе и колико је њима стало за којеким ковим царским ферманима и везирским бурумтијама. И ово јамачно неки неће вјеровати али ми таквим не имамо шта друго већ подвизнути: «Пођите на мјеста и видјећете шта Турци ради и како о миру стара кад сјече, пали и утамањује све што се хришћанско зове». — Унац, Тишковац, Засјеок, Цвјетнић горњи и доњи, Мрачај, Стожича, Осредке, Хермањ, Беглуци, Очигрије, Јасеновац, Срнетци, Ваганац, Јањину, Капљу, Смољане, Црна Једу, Маријановића до, Согоковац, Дастве, Рисовац, Крњеушу, Вођеницу, Сувају, Рапиновац, Ервеник, Колунић, Ведро поле, Цевар, Буковицу, Дриоичи и Бједај, небројећи остала села по Крајини и т. д. 25000 хришћанских душа упропастише кроз ово последње вријеме да без крова, куће и кућништа тумарају од немиле до недрага. — Према овоме може ли народ опет покрити се Турцима и да ли га може ко па то наговарати? Ми доиста нећемо а неће ни онај, који воле човјечанства има, него ће га напротив побуђивати да устаре у патњама и невољама док земном животу свом не види крај и побједоносни епас! На то су дакако позване Србија и Црна Гора. Напријед дакле сад, док народ вије са свим пропао и док још снаге има, да у борби уз браћу стоји.

Усташке овдашње чете после уначке последње катастрофе разишле су се по планинама, те ће и на даље оперирати чим им се згодна пригода труеи. Клонуле духом нијесу нити ће клонути докле год буду имале чим војевати.

РИСАН, 21. Априла. — Овом одбору приспјеше и даље припомоћи за страдајуће Херцеговце од слиједених.

Г. г. Корнел Јовановић из Повог Сада ф. 200 и два сандука различитих одјела, комитет интернационални из Дубровника 150 покривача, Симо Дробњаковић из Колумбуса (Америке) преко свога рођака г. Митра Дробњаковића једну мјеницу од 62 лире, т. ј. за себе 60 лира, а за своју заручницу Нену Ивелића 2 лире, Саво Радовић за мјесец Јануар и Фебруар ф. 6, Ђено Вучић из Маргоша учитељ ф. 50 и једну врећу различитог одјела и завоја, г. Штилман једну балу кошуља модрих од вуне, капетан Петар Ивелић из Кветовића преко свога рођака г. Косте Ивелића ф. 20, г. Сировачки преко г. Николе Поповића 89 пари различитих чарапа, г. Стефан Вучетић из Одесе за рачин добротворног одеског друштва средством г. капетана Марка В. Ђурковића 30 врећа хлеба двојека које чине фуната 3000, за које им у име наше и страдајуће браће ердачно захваљујемо, особито г. С. Дробњаковићу на његовој ердачној и богатој помоћи, да Бог да се и остала наша удаљена браћа у њега угледали опоменули се своје отачбине и нашег тешког положаја и муке.

Одбор за припомоћ сиротиње херцеговачке.

Потписаноме одбору стигли су даље шледећи прилози:

Г. Петар Калуђеровић с Роса 8 наполеона по 20 франака.

Г. Нико Дејаковић из Мокрина у Банату скупио у једном друштву у банкоте 12 ф. и 20 новч.

Браћа Иванковићи Бошко и Јефто из Карсона Сити у Невади, Америки 20 лира англишких.

Одбор у Кројави у Влашкој 1000 франака.

Г. Тодор Митровић из Паштровића 5 ф., Стане Митровић 5 ф. и Андро Митровић 2 ф. а. вр.

Одбор изјављује свијем дароватељима најтоплију благодарност.

Цетиње, 3. Маја 1876.

Одбор за страдајуће Херцеговце.

Г. Николи Поповићу лекарику у Мјесту.

Велонтовани Господине!

Ви сте послуживали нашу болницу за рањенике љубављу према невољницима која вас одликује и с којом сте опће љубљени и благосивљани.

Кад смо вам хтјели исплатити рачун од седамдесет фиорина, ви нам веледушну ову своту поклонисте на даље нужде патника херцеговачких.

Ово ваше племенито дјело побуђује нас да вам овјем јавно благодаримо, како ће вам и остали пријатељи страдајуће

браће наше моћи с нама заједно ускликнути: живјели нам такви Срби!

У Котору Томине нећеље 1876.

Одбор за страд. Херцеговце:

Никола Стефановић,

Стефан вјт. Вјеладиновић, Јово Томовић, Др. Л. А. Томановић, Ил. Рамадановић.

К њ и ж е в н о с т.

* У прошлом листу донијели смо садржај друге свеске «Радована», листа поучна и забавна за српску дјецу, који издаје и уређује г. Стеван В. Поповић у Н. Саду. Уредник се тужи да нема још ни толико претплатника да штампарске трошкове подмирити може. То је штета и ермота. «Радован» је лист, и по изгледу и по садржини, какав не само нијесмо никада имали, него је друг листовима те врсте у најнапреднијих народа. На «Радовану» ради уз уредника одбрано коло наших писаца, он доноси лијепоједнијих приповједница, слика из природе и живота народнога, пјесме од најбољега пјесника нашега Змај Јована Јовановића, друге забаве и поуке све по избор за дјецу, и одраслију, и у свакој свесци по много слика лијепо израђенијих. Желити је да се такав лист осигура. Ми га најтоплије препоручујемо народу нашем на ове стране. Неби ли мало лијено било по свијест нашега народа у Боки и Далмацији кад се неби бјарем 200 кућа нашло, које би се на «Радована» претплатиле. Шта нам је милије од подмлатка нашега, и њему ћемо доиста и корист и радост учинити, ако му дамо у руке «Радована». Цијена за Боку и Далмацију ф. 4, за Црну Гору ф. 5 на годину. Претплата се шиље или право уредништву «Радована» у Нови Сад, или нама, или из Босне г. др. Л. А. Томановићу у Котор. Надамо се, да ће се наћи у другомем мјестима у Боки и Далмацији родољуба, који ће се радо потрудити око скупљања претплатника.

Изишла и разаслата је четврта свеска за Април «СРПСКЕ ЗОРЕ» илустрованог листа за забаву и поуку са овим садржајем:

«Чича Тима», приповјетка од Ђуре Јакшића. — «Сеоска намигуша» по Фрид. Шкилхату. — «Земља», пјесма Ђ. Јакшића. — «Слепчева освета», по ђемачком од Б. М. — «Са свих страна», пјесма Ј. Симеонивића-Чокића. — «Још ре увјек...», пјесма Мите Поповића. — «Др. Михајил Полит-Десанчић», са сликом. — «Панчевачка битка 1848», од Ј. Стефановића Виловског. — «Натписи од Ђорђа Рајковћа». — «На доњем Дунаву», са сликама: «Рама» и «Оршава». — «Крокодил», са сликом. — «Са бојног поља», са сликама војвода Трифко и заробљена раја. — «Забрањена продукција», са сликом. — «Прегледне биљешке». — «Ребус». — «Ковички скок». — «Ријешене задаћа у трећој свесци». — «Прешка».

Са овом четвртм свеском настала је нова четврт, те позивамо и. п. публику, да се претплаћује на «Српску Зору», а оне и. п. претплатнике, који су се само за прву четврт претплатили молимо да што прије понове претплату за нову четврт.

«Српска Зора» стаје на цијелу годину ф. 4 и 80 новч.

Претплата из Аустро-Угарске шаље се најбоље са поштанском упутницом под овом адресом:

Administration der „Srpska Zora“

III. Gärtnergasse n.ro 24 in Wien.

Све до сада изашле свеске могу се још добити.

Свеска за Мај донијеће осим других лијепоједнијих слика лик др. Светозара Милетића и неколико слика из херцеговачко-босанског устанка.

Најновије.

Опет промјена владе у Цариграду. За великога везира дошао је Мехмед Ружди паша Ширванизади, а за министра војеног, мјесто Абдул Керим паше, који је тек прије неколико дана измијенио Дервиш папу, постављен је Хусејин Авни паша. Овај припада турској странци, која хоће рат. Добро дошао!

У допису од 21. пр. м. из Рисна погрешно је стављено, да је г. Стефан Вучетић преко г. Марка Ђурковића дао рисанском одбору 30 врећа крува, које има фуната 3000. Треба да стоји: 62 вреће и 3100 фуната.

У државној штампарији.